

Fra "Lillesandsposten" 14/12-1945:

113622

Anders Nyberg er fremdeles ~~innsett~~ fullblods nasist. Sand herredsrett fortsatte behandlingen mot landssvikeren Anders Nyberg. Akter nedla påstand om 2 års frihetstap, 20.000 i bot, inndragning 600.- og erstatning 20.000 herunder oppad til kr.40.000 tilsammen.

Rettighetstap i 10 år.

Referat kommer i neste nummer.

Fra "Lillesandsposten" 18/12-1945.

Anders Nyberg fikk 2 års tvangsarbeide.

Som meddelt i fredagsavisen stod bonde Anders Nyberg for Sand herredsrett tiltalt for medlemskap i N.S. fra 13. oktober 1940 til kapitulasjonen. Ved i Rikshirden fra våren 1941. Leder i V. Moland i november og desember 1940 samt februar - juni 1943 og lagspropagandaleder fra 1944. Fylkesbondeleder fra 1. juli 1943 i Aust-Agder fylke og ordfører i V. Moland fra januar 1941 til utgangen av 1942. Som sådan har tiltalte bevilget 600 kroner til Den norske Legion, 500 kroner til N.S.U., 50 kroner til Rikshirdstaben og kroner 151.40 til billeder av Quisling. I Fylkestinget har tiltalte vært med og bevilget 10.000 kroner til Trontjønperkontoret og har gitt av egne midler til samme formål 650 kroner og 400 kroner til N.S.U.

Der ble av hørt 6 vitner.

Som forsvarer for tiltalte møtte o. rettssakf. Sæmon Holmesland, Arendal. Grunnen til at tiltalte meldte seg inn i N.S. var Terbovens tale. Tiltalte ble i sin studietid imponert over tyskeres arbeidsdyktighet, og fikk ikke da inntrykk av at tyskerne var Gestapofolk. Tvert imot. Han mente at krigen i Norge var slutt dengang den norske hær hadde kapitulert, men kjente til at mots'anden fra England ble organisert. Han var tilfreds med Nasjonal Samlings styre, da han regnet med, at i krigstid gikk det ikke alltid som man ønsket. Tiltalte fikk ikke kjennskap til Gestapos råskap før etter krigen, men regnet ikke så mye med det da han tidligere hadde hørt om 3. grads forhold i Amerika som tiltalte regnet for ganske voldsomme. Til en kone på Justøya som hadde sin mann i tysk fangenskap hadde tiltalte gitt 500 kroner. Han hadde hilst med oppstrakt arm - den åpne hånne hilse. Et tegn på at man hadde erlige hensikter. Tiltalte hadde ikke agitert, tvertimot hadde han forhindret at et mindreverdige element kom inn i partiet. Han hadde kun slått opp plakater et par ganger.

Tiltalte kan ikke forstå at han og hans familie har sviktet sitt land, men tvertimot tjent landet i en tidsom flestparten av landets arbeidere gikk fra godt lønnet arbeide og begynte for tyskerne frivillig. Han og familien hadde under krigen arbeidet op til 14 og 16 timer hver dag for å produsere mat til landets befolkning. Intet ble omsatt ulovlig eller til svarebørspriser. Han mente å være den eneste bonde i Aust-Agder som hadde levert erisunder til maksimalpris. Disse som imidlertid hele tiden har arbeidet for tyskerne, profitorer og svartehandlere, de er gode nordmenn som etter kapitulasjonen har fått anledning til å opnte seg med et norsk fl agg.

Nyberg oppgav sin formue i 1940 til kr.20.000 og i 1945 til 75.000.

Tiltalte bekreftet sin store produksjon ved at lese opp for retten en statistikk som viste hans produksjon i krigsårene. Den kom i enkelte år opp i over 150 tonn.

Tiltalte ble meget ivrig under gjennomgangen av disse oppgavene og presiserte til slutt at han absolutt ikke hadde sveket sitt land. Han mente det var skrikende urettferdig (uthevd i referatet) å stemple ham og hans familie som landssvikere.

Mustruen var ikke medlem, men tiltalte hadde betalt kontingent for henne. Parna hadde gått inn i N.S. av egen vilje. Tiltalte hadde tyskere kloss opp i eiendommen og hadde måttet avgi store arealer. Han hevdet at han hadde oppført seg likedan mot hvilkensomhelst annen okkupasjonsmakt ifall de hadde oppført seg slik som tyskerne. Tiltalte antok at det var meget mulig at akter fant ut at tiltalte var en idealist og derfor måtte straffes ekstra strengt.

Akter kom inn på forholdet som førte til komplikasjoner med tiltalte og forretningsfører Bendixen. Det var tiltalte som ringte

tatt tilbake. Dette kunne ikke bli gjort da der ikke var flaggstang. Bendixsen hadde fått fjernet denne tidligere, da han mente det ikke var noen tid å flagge i. Samtalen ble ikke av de mildeste og endte med en skyllebøtte uten grenser.

Tiltalte skrev da et brev til statspolitiet i Stavanger, hvor han fremholdt at Bendixsen måtte fjernes fra sin stilling som herrredskasserer og forretningsfører i Bygdekassen, ja i det hele tatt fra enhver kommunal stilling, da han var en absolutt motstander av det nye parti, ja en fører i den annen leir. Tiltalte hadde også senere skrevet til statspolitiet og forespurt hvordan saken lå an og ba om at den måtte fremmes syeblikkelig da det nåværende forhold var utholdelig.

Disse skrivelser forelå i original i retten og ble dokumentert. Mot sin vilje ble tiltalte ordfører, men mente at slik som situasjonen da var hadde man å velge mellom to onder: Enten å få N.S-folk inn i slike stillinger, ellers ble landet et tysk protektorat. Og av to onder valgte han det minste.

Selmer Oland, Justøy, trodde tiltalte var skyld i at han møtte så mange ganger til hestemenstring. Tiltalte kunne være grei og umulig. De hadde noen små tretter av og til.

Forretningsfører Bendixsen forklarte seg om sammenstøtet med tiltalte. Det var ikke for personen, men saken. Han var 100 % nasist, for han trodde på det. Vitnet mente, at tiltalte var en av de mest rettskafne karer han hadde truffet. En enesående arbeidsmann. Vitnet ville se den mannen som kunne få det ut av den myra som tiltalte har kunnet.

De øvrige vitner fremholdt alle at de hadde inntrykk av at han gikk helt inn for partiet. Men var ellers en mann som arbeidet i kommunens interesse.

Ordfører Holte, som hadde gjennegått møteboka fra den tiden tiltalte var ordfører, hadde ikke funnet noe som han kunne sette fingeren på utenom bevilningene.

Dommen lød på 2 års tvangsarbeide, rettighetstap i 10+5 år, bot 10.000.-, erstatning 20.000 kroner, sakskostninger 50.- kroner og inndragning 650.- kroner.

Av artikkel i Agder Tidend høsten 1945:

Nasister for og na.

Gårdbruker Gregers Tjæresstrøm hadde en artikkel om dette 6.ds. Han bebreider at ikke sann heten kom fram. Hvorfor sørget ikke Tjæresstrøm selv for at sannhet en kom fram?--Det har vært skrevet så meget om at når retten har sagt sin dom så må vi være ferdige med det. Hva gagnar det i grunnen å rive opp.

Han angriper en gammel grunnhederlig mann som kanskje ser litt lenger enn Tjæresstrøm. Han taler nødig vondt om folk. Åre være ham for det. Han har ment det han sagt ut fra sin egen overbevisning.--Her var meget mistro under krigen. Mange ble mistenkt. Misstanken er alltid vond for den det rammer, er det ikke sandt, slår den dype uløselige sår. Tjæresstrøm fikk tilfulle kjenne det da han kom hjem fra Arkivet og alle de andre ble igjen. Vi visste-han kjente tik litt av hvert. Da var han fryktet som ingen andre. Da var vi redde. Han har selv fortalt hvordan det kjentes.-- Han var så lykkelig at han fikk vaske misstanken vekk. Det er lite med silkefront i Birkenes. Blir det heller neppe med det første. Isfronten har fått sin grunnsolide posisjon, der trenges ingen blås. Vi husker de fires protest note til politimyndighetene i sommer. Der kommer vel snart en ny.

Han nevnte Anders Nyberg. Det er for mange et sår som gjør vondt. Det var omtrent som når vi guttonger sa: "Bæ deg!" Vi slår ikke en mann som ligger. Han var en av Sørlandets fremste bønder, arbeidsom, intelligent og traust. Han kunne ha vært mindre arbeidsom-doven-og mange fler hadde sultet. Det han trådte var feil(? A.N. 1978.). Når han rett i sitt syn er det de andre som gir ham det ved å ta opp nasismenes ånd som er grunnfestet og bygd opp på hat.-- Vi trodde på den store fred etter krigen. De hadde jo slik tillit til hverandre de store. Ingen ville ha mer enn sitt. Nå gror mistilliten, som sope om høsten. Mange som tenker er redd for en ny, enda verre krig.-- En engelsk statsmann sa: "Blir det en ny krig er alle ofre i denne store krigen forgjeves" Max Arthur sa: om DEN: "Det er vårt eneste (siste) håp" Det er meget som står på spill. Det er så meget at vi ikke vil se det----- Et lite sentens tilslutt: Dersom Gud var så streng som den feilendes venner- da ve den feilende-og ve hans venner.

Gran.